

МІНІСТЕРСТВО НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Збірник матеріалів
I Всеукраїнської науково-практичної конференції

25 квітня 2012 року

м. Харків

Оргкомітет конференції:

Голова оргкомітету:

Ректор Національного університету цивільного захисту України, кандидат психологічних наук, професор, генерал-лейтенант служби цивільного захисту *Садковий В.П.*

Заступники голови:

Проректор з наукової роботи Національного університету цивільного захисту України, доктор технічних наук, професор, полковник служби цивільного захисту *Андронов В.А.*

Проректор – начальник факультету цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України, кандидат технічних наук, доцент, полковник служби цивільного захисту *Ромін А.В.*

Заступник начальника факультету цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України, кандидат психологічних наук, майор служби цивільного захисту *Волков С.В.*

Члени оргкомітету:

Начальник кафедри управління та організації діяльності у сфері цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України, доктор технічних наук, підполковник служби цивільного захисту *Соболь О.М.*

Начальник кафедри організації та технічного забезпечення аварійно-рятувальних робіт Національного університету цивільного захисту України, кандидат технічних наук, доцент, полковник служби цивільного захисту *Гузенко В.А.*

Начальник кафедри наглядово-профілактичної діяльності Національного університету цивільного захисту України, кандидат педагогічних наук, доцент, майор служби цивільного захисту *Островерх О.О.*

Заступник начальника кафедри управління та організації діяльності у сфері цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України, кандидат військових наук, доцент, полковник служби цивільного захисту *Альбоцій О.В.*

Завідувач кафедри зовнішньої політики і національної безпеки ХарPI НАДУ, кандидат наук з державного управління, доцент *Труш О.О.*

Начальник науково-дослідної лабораторії управління у кризових ситуаціях Національного університету цивільного захисту України, кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, підполковник служби цивільного захисту *Шевченко Р.І.*

Відповідальний секретар оргкомітету – доцент кафедри управління та організації діяльності у сфері цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України, кандидат технічних наук, майор служби цивільного захисту *Калашніков О.О.* (099) 637-19-79.

Миргородський М.О. ВСТАНОВЛЕННЯ ЗВ'ЯЗКУ МІЖ ПОКАЗНИКАМИ СТОХАСТИЧНОГО ХАРАКТЕРУ	143
Михайлова А.В. ДО ПИТАННЯ ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКУ ВИНИКНЕННЯ ПОЖЕЖ В МІСЬКІЙ ТА СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ	145
Неклонський І.М. ВИКОРИСТАННЯ ТАКСОНОМІЧНИХ МЕТОДІВ ДЛЯ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЗАЄМОДІЇ ПІДРОЗДІЛІВ МНС УКРАЇНИ ТА МВС УКРАЇНИ ПРИ ЛІКВІДАЦІЇ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ.....	148
Осипенко С.М. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ	153
Острроверх О.О., Савченко О.В. ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ У СФЕРІ ТЕХНОГЕННОЇ БЕЗПЕКИ ТА ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ.....	154
Пархоменко Р.В., Яковчук Р.С., Холод Н.П. ВИБІР КОМПОНЕНТНОГО СКЛАДУ ВОГНЕЗАХИСНОГО КОМПОЗИЦІЙНОГО ПОКРИТТЯ ДЛЯ БЕТОННИХ КОНСТРУКЦІЙ МЕТОДОМ МАТЕМАТИЧНОГО ПЛАНУВАННЯ ЕКСПЕРИМЕНТУ.....	157
Піскачов О.О. АНАЛІЗ ТЕХНОГЕННИХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ У РЕГІОНАХ УКРАЇНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ЕМПІРИЧНОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ ЇХ КІЛЬКОСТІ ВІД КІЛЬКОСТІ ПОТЕНЦІЙНО НЕБЕЗПЕЧНИХ ОБ'ЄКТІВ У РЕГІОНАХ.....	159
Поздєєв С.В., Нуянзін В.М., Нуянзін О.М. РОЗРАХУНОК МЕЖ ВОГНЕСТІЙКОСТІ ЗІСТАРЕНИХ ЗАЛІЗОБЕТОННИХ КОЛОН.....	163
Положешний В.В. НАФТОПЕРЕРОБНА ПРОМИСЛОВІСТЬ І ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА.....	169

аналізу діяльності частини, його інформаційне та методичне забезпечення.

Острроверх О.О., к.пед.н., доцент, начальник кафедри наглядово-профілактичної діяльності НУЦЗУ
Савченко О.В., к.т.н., с.н.с., заступник начальника кафедри наглядово-профілактичної діяльності НУЦЗУ

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ У СФЕРІ ТЕХНОГЕННОЇ БЕЗПЕКИ ТА ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ

Науково-технічний прогрес кожної сучасної держави сприяє підвищенню виробництва, покращенню умов праці, росту добробуту та інтелектуального потенціалу суспільства, але й збільшує ризик аварій на великих промислових виробництвах. Величезне навантаження Харківського регіону промисловими та енергетичними об'єктами збільшує ризик появи аварій, збитки від яких можна порівняти із збитками внаслідок воєнних конфліктів. За масштабом збитків техногенні катастрофи еквівалентні стихійним лихам (землетруси, повені, цунамі, торнадо тощо).

Нинішній рівень техногенної безпеки України значною мірою зумовлений надмірними техногенними навантаженнями на природне середовище. Зношеність основних фондів усіх галузей народного господарства України становить у середньому 50 %. Потенційно небезпечні виробництва мають значну питому вагу в структурі промисловості України, на їх долю припадає майже третина обсягів випуску продукції.

Забезпечення національної безпеки є невід'ємною функцією кожної держави як суспільного утворення, покликаною гарантувати сприятливі умови для життя і продуктивної діяльності її громадян. Оцінка загального стану національної безпеки і, зокрема, техногенно-екологічної є фундаментом, на якому базується стратегія і тактика державної політики в галузі захисту населення і територій України від надзвичайних ситуацій (НС).

Таким чином, розв'язання проблеми попередження та ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру з метою збереження життя та здоров'я людей, забезпечення стабільного функціонування економіки країни, є однією з складових національної безпеки держави.

Після проголошення Україною незалежності перед державою постала низка важливих та невідкладних проблем, у першу чергу – забезпечення національної безпеки, де цивільна оборона і цивільний захист населення від НС посідає суттєве місце. Нетрадиційність проблеми, розширення спектру національних інтересів, накопичення комплексу внутрішніх несприятливих факторів, значна питома вага загроз техногенного та природного характеру викликали необхідність переосмислення і переорієнтацію стратегії усунення аварій та катастроф, а також мінімізацію наслідків стихійних лих.

За умов теперішньої політичної і соціально-економічної кризи в Україні та браку коштів на підтримку техногенної безпеки дуже повільно і несвоєчасно здійснюється оновлення або заміна застарілих основних виробничих фондів, рівень зношеності яких наблизився до критичного. У багатьох випадках антропогенна діяльність призводить до того, що потенційно небезпечні об'єкти господарювання рік у рік стають все вразливішими до дії природних факторів, що збільшує небезпеку виникнення на них вторинних техногенних надзвичайних ситуацій. Поєднання факторів техногенної та природної небезпеки значно збільшує ризики виникнення надзвичайних ситуацій та посилює їх негативні наслідки.

Ключові завдання державної політики у сфері техногенної безпеки і цивільного захисту населення на найближчу перспективу стисло може бути викладено в напрямку:

- створення надійних гарантій безпечної життєдіяльності людей, технологічної та техногенної безпеки, забезпечення безаварійної роботи на об'єктах підвищеної небезпеки, досягнення високих норм та стандартів захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру;

- розв'язання проблем, спричинених Чорнобильською катастрофою та надвисоким техногенним навантаженням довкілля, а також вирішення питань поводження з небезпечними відходами, упровадження новітніх технологій їх переробки, знищення хімічної зброї;

- запобігання виникненню надзвичайних ситуацій шляхом реалізації державних, регіональних, місцевих та об'єктових програм зниження рівня техногенно-екологічних ризиків;

- запровадження нових механізмів впливу на зниження техногенного навантаження об'єктів підвищеної небезпеки, насамперед, шляхом удосконалення дозвільної діяльності з обов'язковим страхуванням від техногенних ризиків;

- реформування, відповідне оснащення, навчання та виховання кадрів професійних сил реагування на надзвичайні ситуації;

- підвищення безпеки проживання населення у сейсмічно небезпечних районах;
- підтримка та сприяння реалізації спільних міжнародних проектів з питань цивільного захисту населення і територій;
- розвиток і вдосконалення відповідної нормативно-правової бази.

Держава не була байдужою до виконання своїх невід'ємних функцій, але відсутність відповідної нормативно-правової бази, загальної концепції національної безпеки і усунення катастроф, зокрема, призвели до прорахунків у сфері цивільної оборони і у визначенні основних напрямів внутрішньої політики щодо захисту населення і територій від НС. Це негативно позначилось на багатьох сферах життєдіяльності людей, вплинуло на поглиблення кризових процесів, призвело до відомчої ізольованості органів управління і сил реагування на НС, дублювання структурних підрозділів, додаткових витрат коштів і, в деяких випадках, - соціальної напруги.

Набутий досвід свідчить, що вирішення проблем сталого розвитку країни, використовуючи традиційні підходи, які зведені тільки до вдосконалення способів ліквідації наслідків НС, не дає і не дасть бажаних результатів. Виходячи з цього, перед державою постає невідворотна необхідність визначення пріоритетів у сфері захисту від НС, що дозволить більш ефективно і ґрунтовно приймати рішення щодо впровадження заходів, які ведуть до сталого розвитку, встановлення прийнятого ризику і техногенно-екологічного благополуччя.

Першим кроком на цьому шляху була спроба в 1987 році докорінно змінити завдання цивільної оборони з перенесенням центру ваги на завдання мирного часу, але з причин відомих соціально-політичних ускладнень намір не набув реальної сили. У 1990 році Цивільну оборону України було виведено з-під керівництва Міністерства оборони і підпорядковано Кабінету Міністрів України, що дало змогу розпочати її реформування.

У 1993 році цивільна оборона розпочала своє функціонування на засадах Закону України “Про Цивільну оборону України”, який чітко визначив її завдання, фінансово-ресурсні принципи забезпечення і окреслив структуру на всіх територіальних і виробничих рівнях побудови. Проте, набувши в законодавчому порядку нового статусу і форми, базуючись на спадщині минулих років, Цивільна оборона України за своїми можливостями і повноваженнями залишилась на рівні 70-х років ХХ століття. Тому самим кардинальним кроком, який докорінно змінив обличчя і суть системи захисту населення від надзвичайних ситуацій, слід вважати Указ Президента України від 28 жовтня 1996 року № 1005/96, про створення Міністерства України з питань надзви-

чайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи (МНС України) і тим самим спонукати створення Державної служби медицини катастроф, положення про яку було затверджено у квітні 1997 року. У 2001 році Кабінет Міністрів України Постановою від 11 липня за № 827 затвердив нове «Положення про державну службу медицини катастроф», як особливий вид державної аварійно-рятувальної служби, а не окрему галузь охорони здоров'я, як було стверджено у Постанові КМУ від 14 квітня 1997 року № 343. Відповідно були змінені завдання Державної служби медицини катастроф - надання безоплатної медичної допомоги постраждалим від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, рятувальникам, та особам, які беруть участь у ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Дані про надзвичайні ситуації в Україні почали реєструватися з 1992 року. Відсутність на той час відповідного класифікатора не давала змоги належним чином відтворювати облік надзвичайних ситуацій. Діяльність МНС у 1996 році розпочалась роботами з систематизації інформації про надзвичайні ситуації, паралельно розроблявся і відомчий класифікатор надзвичайних ситуацій, який було запроваджено в 1998 році. Створення цього документу надало можливість більш систематизовано виконувати реєстрацію та класифікацію НС.

*Р. В. Пархоменко, Р. С. Яковчук, Н. П. Холод
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності,
Національний університет «Львівська політехніка»*

ВИБІР КОМПОНЕНТНОГО СКЛАДУ ВОГНЕЗАХИСНОГО КОМПОЗИЦІЙНОГО ПОКРИТТЯ ДЛЯ БЕТОННИХ КОНСТРУКЦІЙ МЕТОДОМ МАТЕМАТИЧНОГО ПЛАНУВАННЯ ЕКСПЕРИМЕНТУ

Найважливішим фактором, який впливає на бетонні конструкції при дії високих температур та вогню є втрата несучої здатності і як наслідок, руйнування. Тому для збільшення межі вогнестійкості бетонних конструкцій використовують метод раціонального вибору компонентного складу бетону на основі температуростійких цементів та наповнювачів, що призводить до значного зростання вартості споруд. На даний час у практиці вогнезахисту широко використовують метод поверхневого оброблення поверхні захисними покриттями різного компонентного складу.